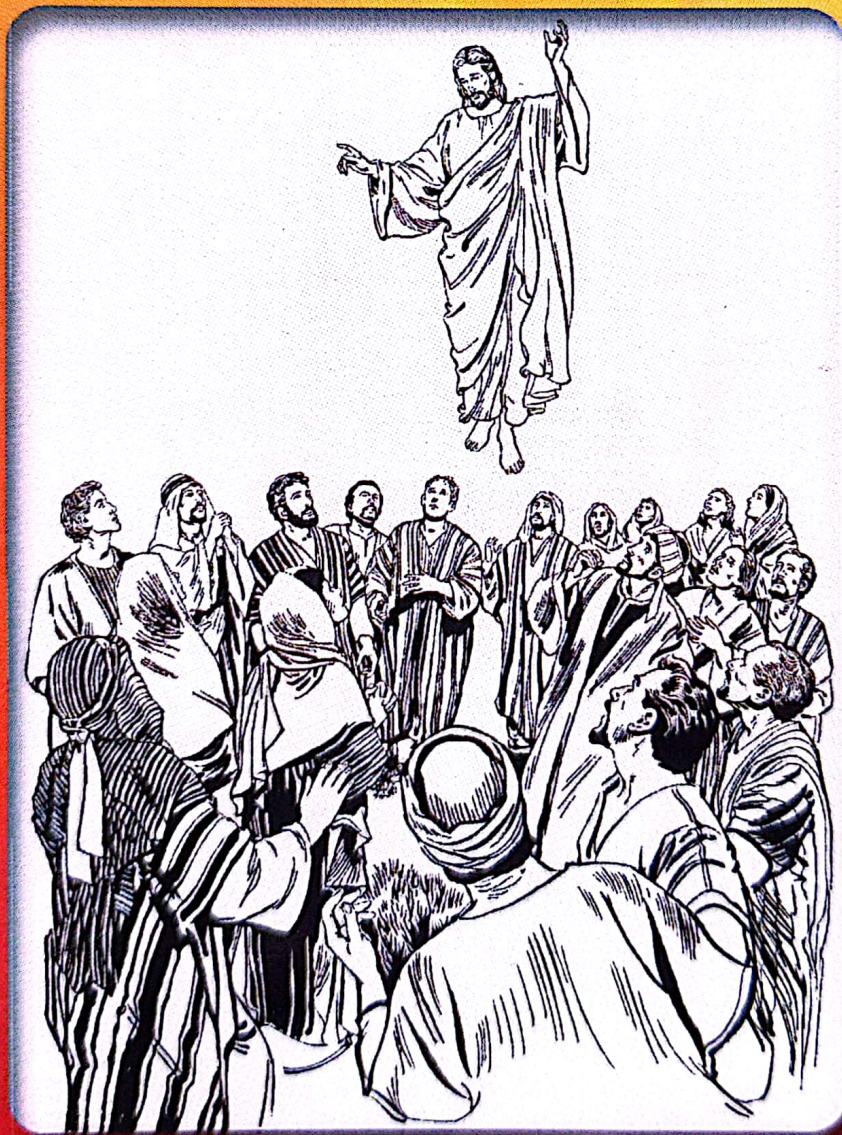

Ngwă jwôn
Benkálar mé
Matyôê
ne
Ywánes

Njyem

Langue: Njyem, parlée dans le département du Haut-Nyong,
Région de l'Est, République du Cameroun.
Code langue ISO 639-3: njy.

Titre en français: *La Nouvelle Alliance: les livres de Matthieu
et Jean*

Les illustrations sur les pages 28 et 52 sont de Horace Knowles
et sont reproduites avec l'autorisation de © The British &
Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972, 1995.

Les illustrations sur les pages 29, 37, 84 et 97 sont de Graham
Wade et sont reproduites avec l'autorisation de
© United Bible Societies, 1989.

Les illustrations sur les pages 4, 42, 69 et 75 sont de Louise
Bass et sont reproduites avec l'autorisation de © The British &
Foreign Bible Society, 1994.

Les illustrations sur la page de couverture et sur la page 3, 5,
101 sont reproduites avec l'autorisation de © 1996 David C.
Cook Publishing Co.

Première édition: 50 exemplaires.

© CABTAL, 2023

© ASDELAN, 2023

Mbiyambiya lóo mpu Matyoê á tilo yí

Tágá mílú mekän mé nkálar

Matyoê á be é, mur ngwór í sómá bempún kám ne bebá mé Yésus-Krís. Nye mâ lyo'lo bur túñǎ kálar wé é: Yésus nye é, mâr Nsëm á ke' Bényúden é, nye bó nsë kwir bê, ne í lesú é, nye dígo Njwíi bâr nínií wóó. Matyoê nye í lelwiw nsugo mekän mé njëm nkálar Nsëm, ne lelyó'lo mpu Jésus á sâ sá mekän maa mé á lilée yí.

Nyé leba' lyó'lo mpu bé Bényúden bé á túmo koo ne Yésus yí. Matyoê nye í lelyé'lo ó, Yésus á nnye é, í lesú lé bényúden ne báá bé dí abe bényúden bá. Yé ábe nji í lesú lé bényúden bémér. Nye mâ swóhlo nkálar we é, í letíi mpu Yésus áje bempún bé nkul é, bé tô' ne leléé lóó wé í bikúl bíbûr be sí nyó inyêh.

Matyoê mâ tala lwib é lebwél mé Yésus ne intyem wé. Nye é í letíi é, nye é njúü bur á nnye í lesú lé kir bûr í misyém myóó bá (1-2). Mpie tí, Matyoê nye í letíi mpu Yuwánes á du Yésus ne mpu Sátan á bwóblo nye yí (3, 1-4, 11).

Mpie tí, bisá Yésus ásâ í péh sí Galilê yí: Nye ábe í túnö lóó Nsëm, nye ábe í lyó'lo kúl yé bisá bí dúmo ne njúü mé Nsëm yí, nye ábe í ci' mímbêl, (4, 12-18, 35). Mpie tyê, nye ábe í léé mpu Yésus á tô Yerúnsalem ne bisá nyé á lyó'lo gúgö bí (19-25).

Pá' mesiyó Matyoê n yhe í letíi mpu béjúü be bényúden bé á mâr Yésus ne jú' bé á bóma nye í mebó mé ngóvina bûr bé Rôm í lesú é, nye cígaa lóó wé, nye í leba' léé dá bé á bomdo nye í kolôs ne lepwâl í lemfus lé (26-28).

Miyé'lá mí dí í nkálar mé Matyoê mí, myéé kabä í bityé bitên.

Ntán mé Yésus (Lúk 3.23-38)

1 ¹Ntán mé Yésus Krís mwô mbéh bûr mé Dávir ábe mur mbéh bûr mé Abraham nyó. ²Abraham á bwâ á Ínsak, Ínsak á bwâ á Yákob, Yákob á bwâ Yúda ne bwíyaa bé, ³Yúda bé ne mumá wé

Tamâr, á bwâ á Péret ne Nsera, Péret á bwâ á Ésrɔn, Ésrɔn á bwâ á arâm, ⁴Arâm á bwâ á Aminadâb, Aminadâb á bwâ á Náásɔn, Náásɔn ábwâ á Sálɔn, ⁵Sálɔn be ne mumá wé Raháab bé á bwâ á Bóonse, Bóonse bé ne mumá wé Rut á bwâ á Obéd, Obéd á bwâ á Yése, ⁶Yése á bwâ á njúú bur Dávir, njúú bur Dávir á bwâ á Salomɔn, nyɔn mé Salomɔn á be é mwáá mé Ury. ⁷Salomɔn á bwâ á Robowâm, Robowâm á bwâ á Abíya, Abíya á bwâ á Ása, ⁸Ása á bwâ á Yosáfa, Yosáfa á bwâ á Yorâm, Yorâm á bwâ á Onsyas, ⁹Yonsyas á bwâ á Yóátam, Yóátam á bwâ á Akás, Akás á bwâ á Ensekyas, ¹⁰Ensekyas á bwâ á Manasê, Manasê á bwâ á Amɔn, Amɔn á bwâ á Yosyas, ¹¹Yosyas á bwâ á Yékonyas ne bwíyaa bé. Í lepúla laa wé bé á méraa ntâ' tɔŋaa ne bé mikwôm mí dôm babilôn. ¹²Jɔɔ bé ábe babilôn yí, Yékonyas á bwâ á salásyel, Salásyel, Salásyel á bwâ á Nsorobabêl, ¹³Nsorobabêl á bwâ á Abíud, Abíud á bwâ á Elyákim, Elyákim á bwâ á Ansôr, ¹⁴Ansôr á bwâ á Sadɔk, Sadɔk a bwâá Akím, Akím á bwâ á Elíud, ¹⁵Elíud á bwâ á Eléansâr, Eléansâr ábwâ á Mátam, Mátam á bwâá Yákɔb, ¹⁶Yákɔb á bwâ á Yósep njâm mé Maaléa á bwâ Yésus Krís, bé di í lejyêb Mûr nsëm á ke' nyɔ. ¹⁷Mimwara mímyêh myé ábe é, kám ne minâ íletêl í Abraham tó kumo í njúú bur Dávir, kán ne minâ í letêl í njúú bur Dávir tó kumo í lepúla bé ábe í letô í mikwôm í babilôn yí, kám ne minâ, í letêl í letô í mikwôm tó kumo í lebwél mé Yésus.

Lɔɔ lebwél mé Yésus

(Lúk 2.1-7)

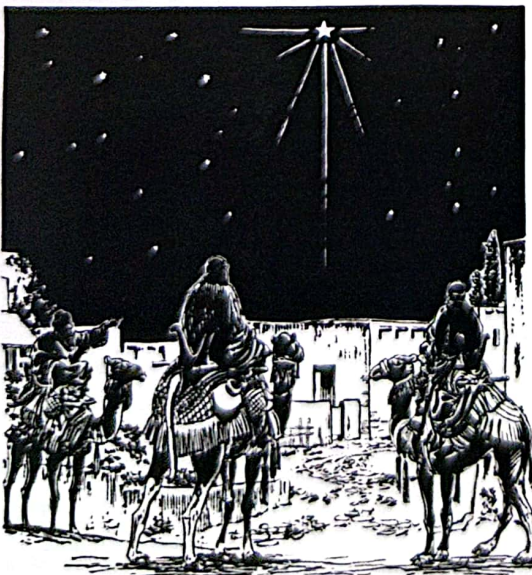
¹⁸Yésus Krís á bwél é mbi wí. Maaléa, nyɔn mé Yésus, bé ne Yósep bé ábe é, kwela ntâ' tó tíi mbéh bûr é, bé bóbééla. Sâ gwór é, bé ábe e, apã jwe'la, bé ne Yósep apã di sùm gwór, bûr kã sɔga á lébum í ŋkul mé kénjéngé sísím. ¹⁹Yosep mur ábe é, nye bóbâ nye nyɔ ábe é, í lekê' mpu métɪŋ mé Nsëm dí í lelée yí, nye ábe é, akwel lelée bûr lɔɔ waa dá letɪŋ dí í lelée yí. Nye ákwel é bé ne né bé bɔgaa í mesɔ bur ajwe'. ²⁰Nye dína í lefas nâ, mur mitúnó mé Tí ntâ' gwéhêe nyé í líma, nye ne né é: « Yósep búbwél mbéh bûr mé njúú bur Dávir, go sáa kwée lé nuwɔ múmá gɔ Maaléa bíí yô. Nebe é, nye nuwɔ lébum léní é, ne kénjéngé sísím. ²¹Nye bóbwâ mámurûm, go bójwir nyé Yésus, nebe é, nye é wá cí' kúl bûr yé í mesyemlu dumo ne lebyêb bé á sâ lí. » ²²Sá yaa yé sée é, í lesú é, sá Tí á léé í num ŋgwiha milɔb mé Nsem yí ŋkâ dira. Nye

á léé é: ²³« Í melú mé dí í lesye má, bíŋ lesyêh lé múmá bónuwo lébum, nye bóbwâ mâ murâm bé bójwir nyé Emanuêl, dyóó laa lé léé é, Nsëm nye é tyém nyíná. » ²⁴Jɔɔ Yósep á jima yí, nye ntâ' sâ sá engeles mé Tî á je nye ŋkul yí, nye ntâ' nuwɔ Maaléa múmá wé bíí yé. ²⁵Sâ gwór é, bé ábe é, aseŋa mumá ne murâm tó kumo jɔɔ nye á bwâ māmurâm yí, Yósep ntâ' jwir nyé Yésus.

Bur belêl bé dí í ejwe' bé ácwícwén bá í le nsě bee Yésus

2 ¹Yésus á bwêl é, ŋkana bételehêm í péh sí Yúdê í jɔɔ Eróod ábe njúü bur yí, nó ó, bur bédí í lejwe' bísó'ɔ dumo ne be ácwícwén bá, düho mékwór mós ŋko pá' dwôb dí í lejima yí nsě gwéheε Yérúsalem.

²Bé ntâ' jî é: « Njúü beyáden ábwêl nyó nye wó é ? Bihí be í bee cwícwén wé kwór nyíhí, ŋko jwôb dí í lejima yí, nó ó, bihí bé nsye é í le nsě je nyé dúmá. » ³Jɔɔ Eróod á jwô' lós waá yí, nye ntâ' nsá'ba ne bur bé Yérúsalem bébyêh. ⁴Nye ntâ' jyêb béjúü bé bûr bé métúnga ne beyé'le bé métŋ bébyêh, bé ábe í kúl yé bá, ntâ' jî ne bé é: « Mûr Nsëm áke' nyó ábe é nye bóbwêl wó é ? » ⁵Bé ntâ' yala ne né é: « Bételehêm í sí Yúdê. Nebe é, ŋgúha milób mé Nsëm á cyem é mbi wî: ⁶“Guwɔ Bételehêm í sí Yúdê, go sáa bee é, go ó ŋkana mésíyó í sómá bíŋkana bí Yúdê bíbyêh. Nebe é, njúü bur wá kôe' ne kúl yám Ísraêl nyó bó pwâl é í bín.” » ⁷Nó ó, Eróod á

Bur belêl bé dí í ejwe' bé ácwícwén bá í le nsě bee Yésus (2.2)

jyêb bejwe' meso é, bé púgũ wá léé nyé jɔɔ bé á bee cwícwén yí. ⁸Mpíe tyê, nye ntâ' léé ne bé é: « Tó' gâ Bételehem, wá jî gá ne metimli í lóɔ mwó nŋ, jɔɔ bín wá koeb nyé yí, bíŋ é nsye í le nsě léé mé. Í lesú é, myem ntâ' ŋkũ tó je nyé dúmá. » ⁹Jɔɔ Eróod á síl leléé bé nó yí, bé ntâ' gwâ mékũ nsí, bé kã bee é, cwícwén bé á dúdu ŋko jwôb dí í lejima yí mú béé lémpòm, ntâ' tó tyêb siyo siyo ne súm mwón ábe yí. ¹⁰Jɔɔ béjwe' bé ábee cwícwén í letó tyêb súm mwón ábe yí, bé ntâ' buú myeela. ¹¹Bé nsě nî táŋũ mbêh, beyaa mwón ne nyóŋ wé

Maaléa, bé ntâ' kwîr mébóó mós sí í leje nye dúmá. Bé ntâ' díb mékwonso' mós, nsě nuwo lîr ne itú ne yúú lobína bé dí í lejyéb mír yí ntâ' pégaá mwôn. ¹²Mpíe tyê, Nsěm ntâ' kíl bé í límaá, bé sáa bá' laá ñkò Eróod ábe yí, bé lân í nyúú nsí sùh í le tó í sí nyós.

Kwéé í Egípt

¹³Mpíe béjwe' bé á swî', mur mitúnó mé Tî ntâ' gwéheé Yósep í líma, nye ne né é: « Pumaá sí goo núwó mwô ne nyõŋ goo kwéé tó Egípt. Go bó di gúgo ó, tó kumo joo mé wá léé ne goó go búlaa yí, nebe é, Eróod bosáa mwôn í lesú é béjúgo nye. » ¹⁴Nó ó, Yósep á puma sí í pum nuwo mwôn ne nyõŋ nsě gɔbla tó Egípt. ¹⁵Nye ntâ' di gúgò tó kumò joo Eróod á jwe yí. Sisééla yaa yé á sée nêl é, í le lwóono sá Tî á léé í num mé ngúha milòb wé é: « Me bosá á, mwôn wám búlaa í péh sí Egípt. »

Eróod nsě leje ñkúl é béjúgo bwó bíkéé bíbyêh í bétélehém

¹⁶Lebú'ú lé ábe é, í lwôn Eróod í la' kúb joo nyé ábee é, bejwe' bé ábe í kúwa nyé yí, nye ntâ' je ñkúl é, bâr bé tô jâ bwó burám bé ábe têl í mwóhó lébwél tó kumo mimbû mimbá í bétélehém ne í menkwâh mé má, nebe é, mwôn waa á be é, í mwara bwón bé á bwél têl í mwóhó mebwel tó kumo í mimbû mimbá mpe béjwe' bé á léé nye joo bé ábee cwícwén yí. ¹⁷Nó ó, sá ngúha milòb mé Nsěm Yeremî á léé yí ntâ' dira.

¹⁸Nye á léé é: « Cím yé í
lejú' dùho ñkană
ráma
ne me jwê ne mimbwahla
í buwobuwo.
Râsel é dí í leji bwón bé,
nye ábe é, akwel é bé
lyégaa nye lejwê,
nebe é, bwón bé bí jwe. »

Mpúla Egípt ne legwéheé Nansarê

¹⁹Mpíe ne lesüü mé Eróod, mur mitúnó mé Tî ntâ' gwéheé Yosep í líma, joo nyé ábe nye dína Egípt yí. ²⁰Nye ne né é: «

(2.11)

Pumaa sí goo núwó mwôn ne nyōŋ wé goo sũ' tó í sí Ísraêl, nebe é, bur bé ábe í lesáa léjũ mwôn bá bíjwe. ²¹ Yósep ntâ' puma sí, nuwō mwôn ne nyōŋ nsě sũ' í sí Ísraêl. » ²² Mpu nyé ájwō' ó, Arkelaus ábe é, njũũ bur í Yúdê í jila sōŋ Eróod yí, nye ntâ' jwō' búwó í lebá' tō gũ. Nó ó, m̄r mitúnó mé Nsēm á lüb e né í líma, nye ntâ' gōblaa tō í sí Galilê. ²³ Nye ntâ' tó di í yúú ŋkana dyóó lé Nansarê. Í lesú é, Sá bégúha bé mílōb mé Nsēm á léé yí ŋkũ dira, bé á léé é: « Bé bojyêb nye é, m̄r nansarê. »

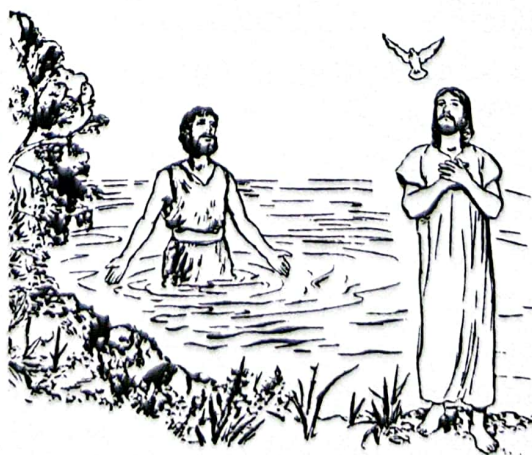
Yuwánes ndu bur í letúno lóó mé Nsēm

(Mrk 1.2-6; Lúk 3.1-6; Yns 1.19-23)

3 ¹Mpie ne múú mepúla, Yuwánes ndu bur ntâ' pwōl ne letúno lóó mé Nsēm í sí sóhá yem ê yem í sí Yúda. Nye á lilée é: ²« Syéláá gá metum mín nebe é, júú mé Nsēm yé mú ó kúnókúno. » ³Yuwánes nyéé m̄r ŋgúha mílōb mé Nsēm Ínsayí á lüb dumo ne né í leléé é: « Lekêl lé m̄r lé í lejwĩí sí sóhá yem ê yem: “Kwomlaa gá mikpa' í lesú mé Tî, sá' gáá nsĩ nyé dígo í tíŋ.” » ⁴Kán Yuwánes á bibwōr má mé ábe é, tyoná ne myé mé tír samō, kana wé nyé á tityoolo í ijyém wí wé ábe é, sáná ne kúr tír, nye dide é, be acyêm biká ne kwōn lí. ⁵Bur bé á didũho ó, Yérúnsalem, ne Yúdê yíyêh, ne ŋgórá Yurdê í letō kwó mé Yúwánes. ⁶Bébyêh bé á diduŋaa wéé í díbó Yurdê, bí tálá mye'lo mísyém mósó mímyêh í ndaŋ bur.

(Lúk 3.7-9)

⁷Nsugo befarisyê ne besadwiseyê bé ábe é, í lensye nkwó nyé é nye dúgo bê. Nó ó, nyé á léé ne bé é: « Mfōŋ bur mejwíl bâ, bur bé mbî mepĩ', nsé á lyo'lo bĩn lekwée ŋkwáa mé Nsēm dí í lensye é ? ⁸Sá' gá bisá bídí í letíí é, bĩn bí syéla métum mín. ⁹M̄r a léé gá ji ne num é, “Bihí béé mvōŋ bur mé Abraham, nebe é, mé léé ne bĩn é, Nsēm é bēm liŋ mé bwó mé Abraham. ¹⁰Nswíí mú ó kúnókúno ne lensye cígo bílí têl í mikaalo. Nó ó, Lí yíyeh wă bë agúmo nfáŋ mpumō yí bōcwelaa ntâ' gwihaa í sigo.

(3.1)

(Mrk 1.7-8; Lúk 3.15-18; Yns 1.24-28)

11 Myem më du bín é í medíbo í letíi é, bín bí syéla bíci' bín. Sâ gwór é, mur nyé í lensye mpíe koo wâm, mur waa nyé ne jwíi laa më, mé abe mbi mûr dí é, me pé'e nye bengub í meká. Nye bódu bín é ne kénjéngé sísim ne sigo. 12 Nye bónsye nsé p̄h bísa dwihõ pyem bí, nye bónuwõ byáá bí mpâ kaalo í menguna, nuwõ byáá wábě ambiya bí gwiho í sigo dí abe í ledímo yí." »

Nduän mé Yésus

(Mrk 1.9-11; Lúk 3.21-22; Yns 1.29-34)

13 Nó ó, Yésus á ñkée í sí galilé ntâ' nsye díbo yurdê kwó mé Yuwánes í lesú é, nye dúgo nyé. 14 Sâ gwór é, Yuwánes ábe é, í tálã byen, nye ne né é: « Yé jalaá guwõ dúbaa me í medíbo, gó kã nsye é, myen dúbaa go í medíbo ne be yé é? » 15 Yésus ntâ' yala ne né é: « Bíríi, yé s̄n n̄l báaná. Nebe é, yé jalaá miná lwóónaa bisá bibyéh mpu Ns̄m á tâ' yí. » Yuwánes ntâ' sú'lã mye'lo. 16 Nye ntâ' dubõ Yésus í medíbo. Mpíe Yésus pwâl í medíbo yí, jwõb ntâ' nsé bóõba sísim mé Ns̄m ntâ' sulo nyé í nyûl pwina ne lepabaa. 17 Í lepúla legwór laa, lekél ntâ' jü' düho kú í lelée é: « Nyõ nyée mwón wâm mé í buú kwel nyõ. Nye é, dí menfa' mâm. »

Sátan í le bwóblo Yésus

(Mrk 1.12-13; Lúk 4.1-13)

4 1 Nó ó, sísim mé Ns̄m ntâ' tô ne Yésus í súm dí sóhá yem e yem yí, í lesú é, Sátan bwóblaa nye. 2 Mpíe Yésus á ci mede tân melú mewúm ménâ ne mipum mewúm ménâ yí, nye ntâ' jwõ' nsâ. 3 Sátan mur dí í lebwóblo nyõ, ntâ' síhlo súm nyé ábe yí, nye ne né é: « Mpu gó dí mwõ mé Ns̄m ñ, jé' ñkul é mékó'ó mã á mé líña be mampa. » 4 Sâ gwór é, Yésus ntâ' yala ne né é: « Yé tila í ñkalar Ns̄m é, mur á cígõ ñji ne mede, mur nyé cígõ ó, ne mekã mémyêh dí í le düho Ns̄m í num má. » 5 Nó ó, Sátan á tô ne né Yérúnsalem, nye ntâ' kel nyé kú bwól bíyá mbéh Ns̄m dí Yérúnsalem nyõ, 6 nye ne né é: « Mpu gó dí mwõ mé Ns̄m ñ, pã lyêh gúgo kú kumo kã sí, nebe é, yé tila á, Ns̄m bólée ne bur bé mítúnó bé sá bé wã sã dumo ne go yí, bé ñkên go í mebo í lekwée é, go ntâ' bwim lébõ' í lekó'ó. » 7 Yésus ntâ' yala nyé é: « Yé ntâ' yé tilaa, go sãa mîl Tî Ns̄m gõ. » 8 Mur dí í lebwóblo nyõ ntâ' bá' tô ne né kú ñkél bíyá lekí, ntâ' tíi nyé bipéh bí sí bibyêh ne dúmá lóó. 9 Nó ó, nyé álée ne né é: «

Me bóje gó bisá bíní bíbyêh gó kwîr mébóó sí, í mpòm nyam í lesú léje mé dúmá wá ? » 10 Nó ó, Yésus á yala ne né é: « Pumaa mé í míh sátan nebe é, yé tilaá: “Í mpòm mé Nsëm gó jálá kwîr mébóó, nyemér é, gó jálá sâ méjwô’.” » 11 Nó ó, sátan á tô, lígo nyê, bur bé mítúnó mé Nsëm ntâ’ gwéhée nsě têl lé bela ne né.

Yésus í le swî’ Galilê

(Mrk 1.14-15; Lúk 4.14-15)

12 Jwô Yésus á jwô’ ó, Yuwánes mú ó, í mbu’ yí, nye ntâ’ tó Galilê. 13 Sâ gwôr é, nye á laa we é Nansarê, ntâ’ tó dí Kapernawúm, ñkana yaa yé á sumaa we é, ñkwâh leto’o le cín lé Galilê, í péh sí Nsabalôn ne Neftalí. 14 Yé á be é, í lesú é, sá ñgúha milöb mé Nsëm Ínsayí á léé yí ñkú dira. Nye á léé é:

15 «Bur bé Nsabalôn ne bur bé Neftalí bñ mesí médí í

lekwâh máñ,

bñ bur bé dí í wúú pá’ pñ yurdê má,

Bñ bur bé Galilê bñ bñ bur bé dí í lecigo ne bur bé dí ajwě’

Nsëm bá!

16 Bñ bur bé ábe í lejúrúú bá, myén wí lómá,

Bur bébyêh bé ábe í lejúrúú lé léswii bá, jul wí bína bê. »

17 Táalo í lepúla laa, Yésus ntâ’ têl létúno, nye né é:

« Syééla gá bici’ bñ njwíí mé Nsëm mú ó, kúnókúno. »

Yésus í le jyêb bémpún bé lémpòm bé

(Mrk 1.16-20; Lúk 5.1-11)

18 Í wúú mwóhó, Yésus ábe é, í lekô’ ñkwâh leto’o lecín lé Galilê. Nye ntâ’ bee Símon bé dí í le jyêb Pyêr nyó, ne Andelé mwíyaa wé, í le gwâ bíkówa í leto’o lecín, nebe é, bé ábe é, besêl bé gwa díbó. 19 Nye ntâ’ léé ne bé é: « Dúgó gá me, me bósâ á bñ káa di í lesú lé sáa bñ. » 20 Í cyé gwór yaa bé ntâ’ lí’ bíkówa byóó ntâ’ dú nyê. 21 Nye dína bá táalo ken nâ, nye ntâ’ bee Yâk ne Yuwánes mwó mé Nsebede. Bé ábe é, í bwêl bé ne boo sóñ wóó Nsebede í le kwomlo bíkówa byóó, nye ntâ’ jyêb bé. 22 Nó ó, í cyé gwór yaa bé ntâ’ lí’ bwêl ne sóñ wóó nsě dú Yésus.

Yésus ne lentumo lebâr

(Mrk 1.39; Lúk 4.44; 6.17-18)

23 Mpíe tyê, Yésus ábe í lekô’ í Galilê yíyêh, nye ábe é, í le yé’lo bñ í mbéh bikwón ne mínjye’la béyúden, ne létúno

mbiyambiya lóo mpwô' mé Nsěm, ne leci' mímbêl mímyêh ne bur bébyêh bé ábe ne bijyém í kúl yóó bá. ²⁴Dyóó lé ntâ' jamda Siry yíyêh, nó ó, bé á nsye ne bur bébyêh bé ábe í lejwô' mékwaa mimbi mimbi bá, ne báá bé ábe ne mimbî mísísím bá, ne báá bé dí ne bibû' bá, ne mimbúmbú'á, nye ntâ' ci' bébyêh. ²⁵Bíyá méntumo me bûr nsě dû nyé, dwiho Galilé, ne sí bínkana kám ne Yérúnsalem, Yudê ne bipéh bí sí bídí mpíe ne yurdê bá.

Metye' me mpóm mé mpâ

(Mrk 3.13; Lúk 6.12-13,20)

5 ¹Joo Yésus á bee lentumo le bûr yí, nye ntâ' byêr kú lekî' di sí, bempán bé ntâ' nsye súm nyé ábe yí. ²Nó ó, nyé á têl leje bé miyé'lá, nye ne bé é:

³ « Metye' me mpóm mé é, ne báá bédí í lejwe' é, bé abe s'wó í míh mé Nsěm bá, nebe é, bé ne nyóó ñkôb í Mpwô' mé Nsěm nye é.

⁴ Metye' me mpóm mé é, ne báá bé dí í tala bá, Nsěm bó je bé ñkôb í sí nyé.

⁵ Metye' me mpóm mé é, ne báá dí í leji bá, nebe é, Nsěm bó pwóblo bê.

⁶ Metye' me mpóm mé é, ne báá dí í lejwô' nsâ ne jwéhé bétítýel bá, nebe é, bé bójílô.

⁷ Metye' me mpóm mé é, ne báá dí í lejwî' bûr ñkoó bá, nebe é, Nsěm bó jwî' bé ñkôô.

⁸ Metye' me mpóm mé é, ne báá bédí ne milyêm í kénjéngé bá, nebe é, bé bóbee Nsěm.

⁹ Metye' me mpóm mé é, ne báá bédí í legwâ mpóé'cé pá' bur bá, nebe é, bé bójyêbaa wé, bwó mé Nsěm.

¹⁰ Metye' me mpóm mé é, ne báá bé dí í letíraa nebe é, bé í lesâ sâ sá Nsěm dí í lekwel yí. Ino, mpwô' mé Nsěm nye é, í lesú lóó.

¹¹ Metye' me mpóm méé ne bín joo bín dí í lelwiýáa, ne letíraa, ne leléc bín mbî mekän mimbi mimbi í lesú lâm yí, ¹²digo gá ne menfa', jeñ gá bijîm ne lebwôl, bíyá mwána mé í lebwôn bín kú. Nebe é, jü' gwôr nî é, bé á bu ntî' begwîha bé mílôb mé Nsěm bé lémpóm.

Meswɔn ne njul*(Mrk 9.50; 4.21; Lúk 14.34-35; 8.16; 11.33)*

13 Bɪn bé é, meswɔn me sí, yé gwéhéé mészɔn mé akă jwôm wá, wáá mbi s'óó míná dí ne ŋkul le bá' sá í lesú é, mé bá' jwôm é ? Meswɔn mãã mé akă be ne mfíhí, mé kă siŋa á suŋaa kŭl b̄ur tíbo ne mekă. 14 Bɪn béé dí njul í sí, ŋkana dí suma kú lek'í yí, yé abe ne ŋkul ledí soelă. 15 Yé é, jü' gwór ne láma. Bé abe í letumo láma í lesú lé búblo yé sí mpwáa. Sâ gwór é, bé pen yéé kú í lesú lé kwɪn b̄ur bébyêh dí túŋŷ mbéh bá. 16 Yé é, jü' gwór ne njul wɪn, wí jalá kwɪn b̄ur bébyêh, í lesú é, bé bêŋ mpéh bísééla bɪn dí í lesâ bí, nó ó, bé wá je s'ón wɪn dí kú nyó dúmá.

Yésus í lelwiɓ dumo ne letɪŋ

17 Bɪn sáa símsa á, me á nsye é, í lesú lé nsě gwah sá dí tila í letɪŋ mé Moyís lí, ŋgú miyé'lá bégwíha bé míl'ɔb mé Nsēm. Me ábe a nsě gwah, me á nsye é, í lesú é bɪn ŋkâ wá jwô' létɪŋ. 18 Me léé ne bɪn í bekeeke é: "Jyé m kú ne sí dína apă laa yí, mâ letwón ŋkú mâ kaŋă títiyá á ŋkú dɪm í letɪŋ, tó kumo joo b́isa bíbyêh wá séé yí. 19 Sâ yaa wé dí é, m̄ur é taa léciŋ legwór t'óó laa dí í tw'bo lí, ntâ' lyo'lo búú b̄ur é bé sâ' nél wá, nyemér á ŋkú be nf̄aŋ s'óó í jwíi mé Nsēm. Sâ gwór é, m̄ur é dû metɪŋ mémyêh, ne lelyo'lo búú b̄ur é bé sâ' nél wá, nye bóbe é, bíyá m̄ur í jwíi mé Nsēm. 20 Me léé bɪn í bekeeke é, m̄ur é bé abe títyël laa béyé'le bé metɪŋ ne befarinsyê wá, nye áŋkú nî í jwíi mé Nsēm."

Melí dumo ne lesaa*(Mrk 11.25; Lúk 12.57-59)*

21 Bɪn ábe é, í jwô' mp̄u bé á léé bempám gá b́iná yí, bé á léé é: "Go sáa j̄u m̄ur, m̄ur é j̄u m̄ur wá nye bó tó kăr l'ɔb tyê í mpáhá míl'ɔb." 22 Sâ gwór é, myem wâm pá' me léé ne bɪn é: "M̄ur é jwô' lébú'ú ne mwíyaa wé wá, mur waá bó tó kar í mbéh míl'ɔb. Mur wá lwíi mwíyaa wé é, gú gwa'la nyó, bó tó kar í mbéh míl'ɔb níní. Mur é léé ne mwíyaa wé, é nye é gŷ wá, Nsēm bógwiho nyé í bí sigo. 23 Yé be nó wá, joo gó dí í letó je Nsēm mempé'é í téble metúnŋga yí, go ntâ' símsa í pí' nyo ó, gó ne l'ɔb ne mwíyaa gŷ yí, 24 lígáá sá go béé go bópé'é Nsēm yí náa í mpòm téble metúnŋga, góo tálá tó saa ne mwíyaa go, nó ó, gó ká búlă nsě je Nsēm mempé'é. 25 Bɪn ne mur bé be ne l'ɔb é, nyí pwir gó wá, kwéhéé